

Število vsake številke in
velja s pošiljnim vred ali
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din.,
po letu 12-50 din., delitela
6-50 din. Isten Jugoslavije
46 din. Naročnina se pošlje
na upravnštvo "Sloven-
skega Gospodarja" v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
List se dopolnjuje do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Roko-
pisi se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema naročnino,
inzerate in reklamacije.
Cene inzeratov po dogo-
voru. Za večerke oglaš-
evanje popust. Nezaple-
tane reklamacije so pošlne
prosto.
Čekovni račun pošiljamo
uradno Ljubljana št. 10.000.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

34 številka

MARIBOR, dne 9. avgusta 1928.

57. letnik.

Filpov I:

Iztlirajmo gobavce.

Na Jutrovem je strašna nalezljiva bolezen, ki raz-
jeda na ostuden način človeško telo. Znana je že dolga
stoletja in tisočletja. Pri židih in pri nekaterih drugih
narodih so na tej bolezni oboleli ljudi izgnali iz hiš
in vasi, s kamenjem so jih podili in prepovedali tudi
uporabo skupnih vodnjakov. Popolnoma izločeni so
bili ti ljudje od ostale človeške družbe in izročeni svoji
nemili usodi.

Tudi mi imamo razne vrste takim gobavcem po-
dobnih ljudi in dobro bi bilo, ako bi jih iztirali in iz-
ključili iz naše družbe. Kazen bi jih zadela prav ute-
meljeno in upravičeno in ako hočemo re s kaj veljati,
če si hočemo priboriti spoštovanje, ugled in svojo pra-
vico, bomo tudi morali tako ravnati.

Prvi gobavci

so vsi tisti naši Slovenci, kateri še sedaj v svoji ne-
umnosti ali v svoji zakrknjenosti nočejo, da bi bili vsi
Slovenci na pravi pošteni in edino dobri krščanski pod-
lagi v okviru naše narodne države sami svoji, da bi s
svojim imetjem sami gospodarili. Gobavci so vsi,
ki sejejo medsebojni prepir in sovraštvo, ko nam je po-
trebna odločnost in enotnost! Gobavci so vsi, ki se raje
klanjajo drugim in zagovarjajo takšne, kateri hočejo
sužnjevati drugim.

Hočete zmago svojih pravic?

Slovenci se moramo odvaditi hlapčevati in delati
tlako ali kuluk, kar je eno in isto, pa naj bo to, kateri
zahteva tlačanstvo kdor koli. Klečeplazenje je sramotno
in sicer pred rodnim bratom ravno tako poniževalno in
sramotno, kakor pred tujcem. Imejmo enkrat ponos in
zavest, da nočemo nikomur prostovoljno tlačaniti, tem-
več, da hočemo sami sebi pametno, pošteno gospoda-
riti.

Ako pa enkrat spoznamo, da je dobro, pametno in
častno, če smo sami svoji gospodarji, potem se mo-
ramo tega načela tudi z vso vztrajnostjo, neomahljivost-
jo in nevstrašenostjo držati, četudi ni naš uspeh takoj
očividni! Vprašam vas, kako naj zmaga tisti, ki dvomi
in omahuje med bojem in celo predno je odločilno bit-
ko začel?

Kdor torej seje malodušnost, kdor razdira in ostu-
dno spletkari, kdor to delajo nam nasprotni listi, ta je
okužen gobavec in tega je treba brezobzirno izgnati.
Pomnimo, da gnjiloba pokvari vse! Svetovali nam ne
bodo in vodili nas ne bodo ljudje in listi, ki so podobno
pijancem izročili vse, kar smo imeli in česar smo se ve-
selili, drugim za trenutno osebno in strankarsko kor-
rist. Sedaj bi radi blafili in obrekovali tiste, ki njihov
gnoj kidajo! Ali uvidevate izdajalsko njihovo početje?

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisal A. Conan Doyle.

(Dalje).

«Ljubi Bog, Sadie kako pa izgledaš!» je vzkliknila
gospodična Adams, ko se je prvič spet imela čas mirno
ozreti po nečakinji. Spet je bila vsa prejšnja, postarna,
živahna, vse poboljšujoča devica iz Bostona. «Kaj bi
dejala tvoja mati, če bi te — pa takole videla! Kaki so
tvoji lasje, vsi kuštravi in polni smetja, in tvoja obleka
— uhl!»

«Zdi se mi, da vsi potrebujemo krtače in mila!»
je odgovorila Sadie z glasom, ki je bil zelo, zelo krotek
v primeri s prejšnjo njeno prešerno nagajivostjo. «Gos-
pa Belmont, potovanje vam ni mnogo škodovalo, pa če
dovolite, vam bom popravila obleko!»

Pa gospa Belmont je otožno odkimala, njene oči so
zamišljene in žalostne gledale neznano kam.

Nežno je prišla dekle za ponujeno roko.

«Ne briga me mnogo, kako izgledam. Ni mi, da bi
mislila na to. — Ali bi vi mogli, če ste izgubili člove-
ka, moža, ki ga ljubite, — kakor sem ga ljubila jaz?»

«Zdi se mi, da — da sem ga — tudi jaz — izgubila
—!» je zasopla uboga Sadie in skrla vroče lice na ma-
terinskih prsih gospe Belmontove. —

IX.

Kamelarji so odhiteli za bežečimi derviši in za
par minut so bili osvobojeni ujetniki sami v zapušteni
soteski.

In tedaj zadoni radosten glas po tišini, rdeč, ogro-
men turban zažari nekje med skalami in široko pa se-
daj blede lice Stuartovo se prismeji izza ogla.

Debelo, dolgo sulico je nosil v roki in se nanjo na-
slanjal, da je laže stopal na ranjeno nogo. Grozeče mor-
rilno orodje se je smešno čudno podalo miroljubnemu
možu. Dva črnca sta nosila za njim košaro in meh z
vodo.

Drugi gobavci.

kateri so ravno tako ostudni in našim koristim nevar-
ni, pa so med nami razni davčni špijoni ali špicelji. Iz
osebnega koristolovstva in malenkostne dobičkarije,
včasih iz sovraštva ti kakor stanovski Judeži Iškerijoti
izdajo svojega sobrata in sotrpina. Veliko več nevolje,
neprijetnosti, težav in škode kakor težki davčni zakoni
sami, povzročajo takšni ljudje. Dokler ne bo med na-
šimi ljudmi prodrla zavest, da je nečastno in sramotno
s takšnim človekom govoriti, ga podpirati, mu poma-
gati, tako ne bo konca naši gnjilobi!

Drugi nekateri narodi in stanovi so imeli navado,
da so izdajalce in ovaduhe kaznovali na najstrašnejši
način. Nekateri so jim celo zažigali hiše in uničevali
imetje! Pri nas pa se ponižno klanjamo ljudem, ki nam
delajo krivico! Kakšni božji voleki smo!

Tretji gobavci

med nami pa so tisti, ki v svoji neumnosti in suženj-
ski gorečnosti ne vidijo našega ljudstva in njegovih ko-
risti, ne služijo njemu in njegovim potrebam pametno
in smoteno, temveč so le več kot sluge vsaki vladi, pa
naj bo nemška, srbska, kitajska ali turška. Kako čisto
drugačni so Hrvatje ali Nemci ali Madžari!

Ali na ravnost sramotno, da zaničujejo nekateri
uradniki in uradi naš slovenski jezik nasproti srbske-
mu ravnotako, kakor so ga prej zatajevali in poniževali
nasproti nemškemu? Ali nič več kot čudno, da naši
davčni uradi predpišejo in iztirjajo iz našega ljudstva
nepremerno več davkov, kakor jih finančni minister
sam pričakuje? Naravnost ostudni pa so v tem oziru
nekateri posamezni uradniki. Kakor podivjani ovajajo
in kaznujejo ljudstvo recimo glede taks na prenosni-
ne na vozove in napisne deske ali druge reklame. Sto
in sto je takšnih slučajev, kjer se jasno kaže, da so ne-
kateri naši uradniki s svojim postopanjem večji škod-
ljivci ljudstva, kakor ves centralizem s svojo nesrečno
srbijsko upravo. Često bi se naši ljudje upravičeno
moral jeziti na nekatere naše oblasti, pa se po nepotre-
bnem jezijo nad Srbi.

Napačno ravnanje.

Naši ljudje se v težavi in ob krivici preveč raz-
jezijo in se s tem navadno še spravijo v večjo nesrečo.
Razžaljenje časti in razžaljenje uradnika v službi in
izven službe so pri nas kaj gosti pojavi, posebej še radi
tega, ker uradnik in uslužbenec, ki nima ljubezni in
spoštovanja med ljudmi, navadno največkrat toži. —
Edina zdravilo in pravo ravnanje napram ljudskim
neprijateljem in škodljivcem je mirno preziranje. Nič
govoriti, nič kritizirati, nič kazati svojo jezo, toda pov-
sod se takega človeka kakor gobavca izogibati, to je
edino pravo postopanje.

«Le nikar ne pripovedujte, le nič ne pripovedujte!»
je kričal, ko je prišel do njih. «Vse vem! Trda se je
vam godila! Tudi meni! — Daj vode, Ali! — Le pol-
čaje za sedaj, gospodična Adams! Preveč naenkrat bi
vam škodovalo! Kmalu dobite več! Sedaj pa vi, gospa
Belmont! In tule je nekaj kruha in mesa v košari, pa
le zmerno, zmerno!»

Lice se mu je režalo od veselja in roke si je mel,
ko je gledal tovariše.

«Ampak — kje pa so drugi?» se je nenadoma
zresnil.

Polkovnik je žalostno zmajal z glavo.

«Pustili smo jih v oazi —. Bojim se, da je pri kraju
z njimi!»

«Bežite, bežite!» je vzkliknil Stuart z brezskrbnim
glasom, ki pa ni mogel zakriti njegove žalosti in brez-
upnosti. «Tudi z menoj ste mislili da je vse pri kraju,
pa tule me pogledjte vkljub vsemu —! Le nikar ne iz-
gubite poguma, gospa Belmont! Vaš soprog ni mogel
biti v nesrečnejšem položaju nego sem bil jaz, — in
jaz sem se rešil!»

«Ko sem vas zagledal gori na skali», je pravil pol-
kovnik, «sem mislil, da se mi je zmešalo. In da niso
videle dame isto prikazen, — nikdar bi ne bil verjel,
da ste vi —.»

«Bojim se, da sem storil veliko neumnost tistikrat!»
Stotnik Archer pravi, da sem zaslužil vojni sod in krog-
lo, ker bi bil, malo je manjkalo, skoraj pokvaril ves
njihov prelep načrt. Pa dejstvo je, da se nisem mogel
več držati. Ko sem čul, da prihajajo derviši po sotes-
ki, sem moral pogledati, ali ste med njimi —.»

«Čudim se, da niste dobili krogle v glavo tudi brez
vojnega soda! — Ampak povejte nam, kako za Božjo
voljo pridete semkaj in med te ljudi iz Sarrasa?»

«Naj vam povem! Četa iz Halfe je bila tesno za na-
mi tistikrat, ko so me derviši pustili ležati v puščavi.
Našli so me. Zdi se mi, da sem imel vročnico, kajti me-
šalo se mi je, so mi pravili, in prepeval sem in glasno
kričal, da se je čulo daleč naokoli. In to me je rešilo.
Prišli so gledat, kdo tako kriči v samotni puščavi, in

Otresimo se v prvi vrsti vseh naštetih gobavcev,
začnimo temeljito ozdravljenje pri nas samih, pa bo-
mo marsikaj popravili, kar je sedaj za nas škodljivo
in sramotno.

Za poškodovane po toči.

V seji državnega zbora dne 24. julija je v razpravi
o zakonskem predlogu za zavarovanje proti toči govo-
ril poslanec g. Žebot sledeče:

Stara slovenska prislovica se glasi: «Prijetelja spo-
znaš najbolj v nesreči» in drug slovenski izrek prča:
«Gorje mu, kdor v nesreči biva sam». Mi imamo letos v
naših slovenskih krajih mnogo škode, povzročene po
toči, po povodnji, požarih itd. Nesrečnim, koje je zadela
velika škoda po toči, je treba nujno prihiteti na pomoč.
To je sveta dolžnost vlade in države.

Razpravljamo danes o zakonskem načrtu, ki naj
bi našim ljudem, ki jih je zadela nesreča vsled toče,
prišel na pomoč. Vidimo, kakor so to že mnogi govor-
niki danes naglašali, da je ta zakonski načrt zelo po-
vršno izdelan in radi tega tudi naš klub ne bo mogel
glasovati zanj.

Ogromna škoda. Najhuje prizadeta okraja Ptuj in
Rogatec.

Dovolite, da tukaj navedem nekatere pritožbe ozir.
nekatero pripomnjo k temu načrtu in da poudarim vse
ono, kar je predvsem potrebno, da se našim ljudem, ki
so letos trpeli vsled toče, čimprej pride na pomoč. Po
uradnem seznamu znaša škoda, katero je letošnje leto
povzročila toča, približno 315 milijonov dinarjev. Samo
pri nas v Sloveniji je precejna ta škoda do 1. ju-
lija na 15 milijonov dinarjev. Dasiuravno uradnim ce-
nitvam ne verjamemo popolnoma, ker vemo, da se pri
cenitvah ne postopa posebno vestno in ker vemo, da so
uradne cennite mnogokrat zelo površno izvedene, se ven-
dar že iz tega vidi, da je posebno naša Slovenija bila
letos po toči zelo prizadeta. Teh 15 milijonov škode se
nanaša, kakor sem poudaril, za čas do 1. julija. Po 1.
juliju smo dobili vse polno podatkov, da je toča in
drugo neurje povzročilo v Sloveniji veliko, neprecen-
ljivo škodo. Imam tukaj seznam oziroma popis, kako
veliko škodo je toča povzročila na primer samo v po-
litičnem okraju Ptuj in sicer v sodnih okrajih Rogatec
in Ptuj. Ta dva okraja sta po svojem prebivalstvu zelo
siromašna. Vsaj v tistih krajih, kjer sta toča in neurje
napravila tako ogromno škodo, prebivajo po večini vi-
ničarji, mali kmetje, obrtniki itd.

Opis neurja in škode.

Dovolite mi, da tukaj prečitam izvleček iz pisma,
v kojem odličan mož opisuje škodo. To poročilo se
glasi:

kakor rečeno, našli so me in so me vzeli seboj. Drugi
dan sem bil že ves dober — izvzemši nogo, ki je bila
ranjena. V puščavi smo se srečali z ljudmi iz Sarrasa,
ki so tudi bili na bojnem pohodu za derviši. Z njimi je
potoval zdravnik, temu so me izročili. Naredili so načrt
za zasedo, se ločili — in tule sem, zdrav in dobre volje!
Moja rana ne pomeni nič pri primernem negovanju,
nasprotno, je hudoobno dejal zdravnik, še dobro je za
človeka moje vrste, če pri tej vročini izgubi nekoliko
krvi —. Sedaj pa mislim, da —.»

«Pssst —!» je naredil polkovnik. «Poslušajte —!»

Prasketanje pušk je zadonelo nekje in odmevalo po
ozki dolinici. Za hip je prenehalo, pa vedno in vedno se
je ponovilo.

Polkovnik je planil kakor star vojaški konj, ko
čuje glas bojne trobente.

«Hitro, hitro! Popeljite nas nekam, da vidim boj!»

«Tod prosim!» je kazal Stuart. «Tod vodi steza na
vrh. Popeljem vas tako, da damam ne bo treba mimo
mrtev trupel!»

Izognili so se truplom, ki so nagosto ležala po dnu
soteske. Težavno je bilo, plezati po strmih stenah in
kamenitih sipinah navzgor, pa končno so bili vsi na
vrhu grebena, tudi ženske.

Pod njimi se je razgrinjala neizmerna puščava in
v ospredju se je odigraval prizor, ki ga vse življenje
nisem pozabil. V suhem pustinskem zraku in čisti ne-
skaljeni svetlobi južnega solca so gledali vsako po-
drobnost razločno in jasno pred seboj, kakor figure na
šahovi deski.

Derviši — kolikor jih je še bilo živih — so počasi
jezdili preko puščave v zmedenem klopčiču, njihovi
prižasti burnusi in rdeči turbani so se zibali pri stopi-
njah kamel. Niso bili videti, da so obupani, kajti nji-
hove kretnje so bile zelo premišljene. Prej se je zdelo,
da se hočejo postaviti v bran, da pa ne vedo prav kako.
Ni čuda, če so bili zmedeni. Njihove živali so bile zde-
lane in položaj je bil vsled tega zanje pravzaprav brez-
upen.

(Dalje prihodnjič.)